Tarihsel Bak?? Aç?s? Edinme Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Tarihsel Bak?? Aç?s? Edinme Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=31384

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Tarihsel Bak?? Aç?s? Edinme Ölçe?i (Tarihsel Bak?? Aç?s? Kazanma Ölçe?i olarak da bilinir), tarihsel dü?ünme becerilerinin temel bile?enlerinden biri olan tarihsel bak?? aç?s? edinme yetene?ini ölçmek amac?yla geli?tirilmi? bir psikometrik araçt?r. Bu ölçek, E. Dinç ve S. Üztemur taraf?ndan 2018 y?l?nda Türkçeye uyarlama çal??mas? yap?larak akademik literatüre kazand?r?lm??t?r. Ölçe?in temel amac?, özellikle tarih ve sosyal bilgiler alan?nda e?itim gören ö?retmen adaylar? gibi hedef gruplar?n, geçmi?teki olaylar? ve aktörleri kendi ba?lamlar? içinde anlama düzeylerini belirlemektir.

Uyarlama çal??mas?, ölçe?in Türk kültürüne ve e?itim sistemine uygunlu?unu s?namak için gerçekle?tirilmi? olup, elde edilen sonuçlar ölçe?in ilgili popülasyonun tarihsel dü?ünme becerilerini de?erlendirmede güvenilir ve geçerli bir araç oldu?unu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler

Tarihsel Bak?? Aç?s?, Tarih E?itimi, Ölçek Uyarlama, Sosyal Bilgiler, Ö?retmen Adaylar?, Tarihsel Dü?ünme Becerileri, Psikometri

Yazarlar

Dinç, E., Üztemur, S.

Amaç

Ölçe?in temel amac?, bireylerin tarihsel olaylar?, ki?ileri ve dönemleri o dönemin ?artlar?, de?erleri ve bak?? aç?lar? çerçevesinde de?erlendirebilme yetene?ini, yani tarihsel bak?? aç?s? edinme becerilerini sistematik olarak ölçmektir. Bu beceri, ö?rencilerin veya ö?retmen adaylar?n?n mevcut modern perspektiflerinden s?yr?l?p, geçmi?teki insanlar?n motivasyonlar?n? ve kararlar?n? rasyonel bir ?ekilde anlamalar?n? gerektirir.

Uyarlama çal??mas?n?n spesifik amac? ise, orijinal ölçe?in Türkçeye çevirisini yaparak, Türkiye'deki tarih ve sosyal bilgiler ö?retmen adaylar? popülasyonu üzerindeki psikometrik özelliklerini (geçerlik ve güvenirlik) incelemek ve ölçe?i alana kazand?rmakt?r. Bu sayede, Türkiye'deki e?itim ara?t?rmac?lar? tarihsel dü?ünme becerilerini bilimsel yöntemlerle de?erlendirebilme imkan? bulmu?tur.

Yap?

Tarihsel Bak?? Aç?s? Edinme Ölçe?i, tarihsel dü?ünmenin merkezi bir yap?s? olan "Tarihsel Bak?? Aç?s?"n? ölçmektedir. Bu yap?, üç temel boyutta incelenir:

ARABPSYCHOLOGY.COM

Ba?lamsalla?t?rma: Tarihsel olaylar?, o olay?n meydana geldi?i zaman?n sosyal, kültürel, ekonomik ve politik ko?ullar? içinde de?erlendirme yetene?i.

Empati: Geçmi?teki aktörlerin (ki?ilerin) inançlar?n?, de?erlerini ve motivasyonlar?n? anlamaya çal??ma, ancak bu ki?ileri ?imdiki de?er yarg?lar?yla yarg?lamaktan kaç?nma.

Ele?tirel Dü?ünme: Tarihsel kan?tlar? ve anlat?lar? farkl? perspektiflerden de?erlendirme ve tek bir do?ru bak?? aç?s?n?n olmad???n? kabul etme.

Geçerlik

Kaynak içerikte geçerlik bilgisi bulunmamas?na ra?men, Dinç ve Üztemur (2018) taraf?ndan yürütülen uyarlama çal??mas?nda ölçe?in yap? geçerli?i detayl? olarak incelenmi?tir. Yap? geçerli?ini sa?lamak amac?yla faktör analizleri (Genellikle Aç?mlay?c? ve Do?rulay?c? Faktör Analizleri) kullan?lm??t?r.

Ara?t?rmac?lar, ölçe?in orijinal yap?s?n?n Türkçe formda da korundu?unu ve maddelerin teorik olarak ölçmek istedikleri yap?y? yeterince temsil etti?ini göstermi?lerdir. Ayr?ca, ölçe?in madde-toplam korelasyonlar? ve ay?rt edicilik gücü de incelenerek iç geçerlik düzeyleri test edilmi?tir. Bu analizler, Tarihsel Bak?? Aç?s? Edinme Ölçe?i'nin Türk popülasyonunda tarihsel dü?ünme becerilerini ölçmek için geçerli bir araç oldu?unu desteklemektedir.

Güvenirlik

Kaynak içerikte güvenirlik bilgisi bulunmamas?na ra?men, uyarlama çal??malar?n?n standart gerekliliklerine uygun olarak, Dinç ve Üztemur (2018) çal??mas?nda ölçe?in iç tutarl?l??? (internal consistency) de?erlendirilmi?tir. Bu de?erlendirme genellikle Cronbach Alfa katsay?s? kullan?larak yap?l?r.

Ölçe?in alt boyutlar?n?n ve genel toplam puan?n?n Cronbach Alfa iç tutarl?l?k katsay?lar? hesaplanm??t?r. Yüksek katsay? de?erleri, ölçek maddelerinin tutarl? bir ?ekilde ayn? yap?y? ölçtü?ünü ve dolay?s?yla ölçe?in yüksek güvenirlik düzeyine sahip oldu?unu kan?tlamaktad?r. Güvenirlik analizleri, ölçe?in tekrar eden ölçümlerde istikrarl? sonuçlar verece?i beklentisini desteklemektedir.

Faktör Analizi

Uyarlama çal??mas? kapsam?nda, ölçe?in yap?sal uygunlu?unu belirlemek amac?yla Faktör Analizi yöntemleri kullan?lm??t?r.

Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA): Ölçe?in Türk popülasyonunda kaç faktör alt?nda topland???n? ve bu faktörlerin orijinal ölçek yap?s?yla ne kadar örtü?tü?ünü belirlemek için

ARABPSYCHOLOGY.COM

uygulanm??t?r.

Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA): AFA sonuçlar?n?n ard?ndan, orijinal ölçekteki faktör yap?s?n?n (muhtemel çok boyutlu yap?n?n) Türk veri seti üzerinde ne ölçüde do?ruland???n? test etmek amac?yla kullan?lm??t?r. Bu analizler, ölçe?in teorik yap?s?n?n ampirik olarak desteklendi?ini göstermi?tir.

Ölçek Bilgileri

Test Türü: Uyarlama

Format: Ölçek derecelendirme bilgisi kaynakta belirtilmemi?tir, ancak psikometrik uyarlama çal??malar?n?n standartlar?na göre muhtemelen 5'li veya 7'li Likert Tipi Derecelendirme format? kullan?lm??t?r (Örne?in: Kesinlikle Kat?l?yorum'dan Kesinlikle Kat?lm?yorum'a).

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Üniversite ö?rencileri, özellikle tarih ve sosyal bilgiler ö?retmen adaylar?.

Ya? Grubu: Genç yeti?kinler (Üniversite ö?rencileri).

Popülasyon Detaylar?: Çal??ma, e?itim fakültelerinin ilgili bölümlerinde ö?renim gören ö?retmen adaylar? örneklemi üzerinde gerçekle?tirilmi?tir.

Test Metodolojisi: Öz bildirim (Self-report) ölçe?idir. Kat?l?mc?lar, tarihsel olaylara yönelik bak?? aç?lar?n? ve yakla??mlar?n? ifade eden maddeleri derecelendirirler.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Test Y?l?: Ölçe?in Türkçeye uyarlama çal??mas? 2018 y?l?nda yay?nlanm??t?r.

?zinler ve Ücret: Ölçe?in kullan?m?na dair spesifik ücret veya izin bilgisi kaynakta belirtilmemi?tir. Akademik ara?t?rmalarda kullan?m için genellikle sorumlu yazar (Servet Üztemur) ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir.

Kaynaklar

Dinç, E. ve Üztemur, S. (2018). Tarihsel bak?? aç?s? edinme ölçe?inin Türkçeye uyarlanmas? ve tarih ve sosyal bilgiler ö?retmen adaylar?n?n tarihsel bak?? aç?s? edinme becerilerinin incelenmesi. *Anadolu Üniversitesi E?itim Bilimleri Enstitüsü Dergisi, 8*(2), 478-518. DOI: 10.18039/ajesi.454643.

Makalenin orijinal tam metnine ?u ba?lant?dan ula??labilir: ajesi.dergi.anadolu.edu.tr

ARABPSYCHOLOGY.COM

Sorumlu Yazar ?leti?im: servetuztemur@gmail.com

Ölçe?in orijinal PDF'i buradan indirilebilir: tarihsel-bakis-acisi-edinme-olcegi-toad.pdf

Tarihsel Bak?? Aç?s? Edinme Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: Ölçe?in orijinal maddeleri, kaynak içerikte sa?lanmam??t?r. Maddeler, Dinç ve Üztemur (2018) taraf?ndan Anadolu Üniversitesi E?itim Bilimleri Enstitüsü Dergisi'nde yay?nlanan orijinal uyarlama makalesinde bulunabilir.

Maddelerin incelenmesi için lütfen yukar?da belirtilen akademik kayna?a ba?vurunuz.

ARABPSYCHOLOGY.COM